

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel jaarstukken 2024 Zaaknummer: 2025-036618

Aan de gemeenteraad.

Inleiding

Bijgevoegd ontvangt u ter vaststelling de jaarstukken 2024 van de gemeente Leeuwarden. In de Gemeentewet is vastgelegd dat u de jaarstukken elk jaar vóór 15 juli vaststelt.

Korte terugblik op het verslagjaar

Hoewel we het afgelopen jaar te maken hadden met verschillende externe ontwikkelingen - zoals de komst van een nieuw kabinet en groeiende geopolitieke onzekerheid - heeft de gemeente het oog op de bal gehouden. We liggen op koers met het uitvoeren van de meeste doelen uit het Coalitieakkoord 2022-2026: "Nu investeren in de toekomst". Er is verder gebouwd aan het fundament voor een beter, groener, gezonder en meer gelijkwaardig Leeuwarden. Ook financieel hebben we 2024 positief af kunnen sluiten. Resultaten die in het oog springen:

- Met onze ketenpartners is veel inzet gepleegd op het duurzaam doorbreken van armoede. We hebben maatregelen genomen om energiearmoede tegen te gaan en via verschillende projecten hebben duizenden kinderen kunnen profiteren van o.a. ontwikkelingsondersteuning, ontbijttassen en sportvoorzieningen.
- Het nieuwe Kooi Stadion is opgeleverd en in gebruik genomen. Samen met partners hebben we veel inzet gepleegd om de veiligheid rondom de wedstrijden te waarborgen.
- Vanuit het Plan van aanpak ondermijning zijn doelgerichte acties gepleegd, zoals het organiseren van bewustwordingssessies rondom ondermijning, het uitvoeren van integrale controles en preventieve fouilleeracties.

Tegelijkertijd blijven er uitdagingen, zowel financieel als beleidsmatig staan de doelen van de gemeente onder druk. We zien dat de opgaven die op ons afkomen steeds complexer worden en dat we met steeds minder geld meer doelen moeten bedienen. Dat dit knelt is al te zien op verschillende terreinen, zoals jeugdzorg en woningbouw. Ook zien we dat de vraagstukken op het gebied van veiligheid steeds groter worden.

Positief rekeningresultaat

Financieel behaalde de gemeente over 2024 een positief rekeningresultaat van € 18,2 mln. De grootste meevallers waren onder andere:

- € 9,2 mln ontvangen Rijksmiddelen aan het eind van 2024, waaronder een hogere algemene uitkering;
- Een Rijksbijdrage voor de opvang van Oekraïners die € 6,4 mln hoger was dan de kosten van de opvang;
- € 2,3 mln voordeel vanwege de hogere opbrengsten uit bouwleges.

Daarnaast is er een nadeel van € 1,1 mln ontstaan door een aanvullende storting in de reserve grondexploitatie, omdat de reserve ontoereikend was om

het risico binnen de grondexploitatie af te kunnen dekken. Een nadere toelichting is te lezen in de paragraaf grondbeleid. Zie hst. 3.2. van de jaarstukken voor een volledig overzicht van baten, lasten en rekeningresultaat.

De oplopende kosten voor jeugdzorg blijven een financieel aandachtspunt. Naar aanleiding hiervan hebben we de begroting tussentijds aangepast met € 12,3 mln. Ten opzichte van de aangepaste begroting is daardoor sprake van een bijna neutraal resultaat (€ 150.000 nadeel). In de informatieve sessie van 19 maart jongstleden bent u geïnformeerd over de voorlopige jaarcijfers van de jeugdzorg. Daarnaast houden we u doorlopend op de hoogte van de ontwikkelingen op gebied van de jeugdagenda en kosten beheersende maatregelen.

Voorgesteld wordt het rekeningresultaat te storten in de Algemene Reserve (AR).

Overheveling budgetten

Een aantal incidenteel geoormerkte budgetten willen we beschikbaar houden voor besteding in 2025. Hierbij onderscheiden we:

1. Geoormerkte middelen waarvan de daarvoor te ondernemen activiteiten 100% helder zijn en die te herleiden zijn naar eerdere raads- en collegebesluiten.
2. Geoormerkte middelen die nog vragen om formele besluitvorming over de exacte inzet ervan en de daarbij behorende activiteiten.

De gevallen genoemd onder punt 1 zijn in de reserve Budgetoverheveling gestort. Gevallen bedoeld onder punt 2 worden gestort in de reserve Voorwaardelijke budgetoverheveling en houden een voorlopige overhevelingsstatus tot ze beschikbaar worden gesteld middels een formeel besluit van ons college. Anders vallen ze aan het eind van het nieuwe jaar alsnog vrij in de Algemene Reserve. U heeft vanuit het budgetrecht het finale oordeel over de stortingen in beide reserves. Per 31 december 2024 bedraagt de reserve Budgetoverheveling in totaal € 27,5 mln (na storting van € 21,8 mln) en de reserve Voorwaardelijke budgetoverheveling afgerond € 1,6 mln (na storting van € 1,6 mln). De overhevelingen hebben voor een deel betrekking op aanpak problematiek jeugdzorg, invoeringskosten Omgevingswet, afwikkeling van het stadiongebied en de latere uitvoering van het project verduurzaming Leeuwarden Oost. Een deel is ook ontstaan omdat Leeuwarden als centrumgemeente aan het eind van ieder jaar Rijksmiddelen ontvangt, die het jaar daarop pas ingezet worden. De afzonderlijke stortingen in beide reserves worden in hst. C2.19 van de jaarstukken 2024 toegelicht.

Voldoende weerstandsvermogen

In 2024 is de financiële positie op peil gebleven. Er is een stevige Algemene Reserve van € 32,3 mln, boven de vastgestelde ondergrens van € 15 mln. Het weerstandsvermogen is voldoende om alle geïnventariseerde risico's mee op te vangen. De operationele risico's zijn ten opzichte van de begroting 2025 gestegen naar € 7,7 mln (na vermenigvuldiging met de zekerheidsfactor van 1,5). De oplopende kosten in de Jeugdzorg vormen het grootste risico. Een nadere toelichting staat in paragraaf B2.12 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Rechtmatigheidsverantwoording

De Gemeentewet is vorig jaar aangepast, waardoor de accountant geen direct oordeel meer over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening geeft. Dat doen wij als college nu zelf in de jaarrekening. Onze rechtmatigheidsverantwoording gaat in grote lijnen over drie rechtmatigheidscriteria: de zogeheten voorwaarden-, begrotings-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criteria (respectievelijk art. 10, 11 en 12 Financiële verordening Leeuwarden 2023). In de jaarrekening lichten we toe in hoeverre deze criteria zijn nageleefd en welke afwijkingen zich hebben voorgedaan. De accountant kan op basis daarvan zijn getrouwheidsoordeel afgeven. Dit getrouwheidsoordeel ziet indirect ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording. Over de specifieke uitkeringen geeft de accountant overigens nog wel een direct oordeel.

De rechtmatigheidsverantwoording is te lezen in hst. 3.6 van de jaarrekening. Een toelichting op de voorwaarden-, begrotings-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criteria is terug te vinden in paragraaf 2.15 Bedrijfsvoering.

Evaluatie artikel 9 lid 2 Financiële verordening

In de Auditcommissie vergadering van 29 januari 2025 is voorgesteld om voor boekjaar 2024 geen wijzigingen door te voeren in het 'afwijkingpercentage' van 0% van de totale gemeentelijke lasten inclusief reserve dotaties. Waarbij een ondergrens/rapportagegrens gehanteerd wordt van € 350.000 (Financiële verordening artikel 9 lid 2 en 3). De belangrijkste argumenten waren:

- De rechtmatigheidsverantwoording geeft een overall beeld van de bevindingen op basis van een verantwoordingsgrens van € 350.000;
- De verwachting is dat Commissie BBV in 2025 met wijzigingen komt ten aanzien van de verantwoordingsgrens naar 2% voor alle gemeenten;
- En ook voor de vergelijkbaarheid van de rechtmatigheidsverantwoording 2023 met 2024 raden wij aan geen wijzigingen door te voeren.

De Auditcommissie heeft ingestemd met het ongewijzigd laten van artikel 9. En in het najaar van 2025 wordt een nieuwe evaluatie ingepland.

Opheffen en instellen van voorzieningen en reserves

Op grond van het BBV besluit de raad tot het instellen en opheffen van reserves en voorzieningen. Op basis van de Nota reserves en voorzieningen is dit onderdeel van uw besluitvorming bij de behandeling van de begroting, de jaarstukken of de nota zelf. U wordt daarom verzocht te besluiten tot opheffing van onderstaande reserve:

- RES036 Reserve frictiemiddelen

In 2024 zijn de laatste onttrekkingen geweest en daarom kan deze reserve worden beëindigd. Dit is ook opgenomen in de nota reserves en voorzieningen 2023.

Verbetering informatiewaarde en uitvoering motie 'Grip op de gemeente'

Afgelopen jaren is in de begroting en jaarstukken een aantal wensen van de raad tot verbetering van de informatiewaarde doorgevoerd. De verbetering richt zich op het beter kunnen (bij)sturen op grote opgaven en doelen uit het coalitieakkoord. In dat kader is in 2023 een nieuwe programma-indeling van de jaarstukken geïntroduceerd, samen met een doelenboom en prestatiedashboard waarin overzichtelijk wordt wat wel en wat niet is gerealiseerd en of we op koers liggen in het behalen van onze doelen. Dit

lichten we zo goed mogelijk kwantitatief en kwalitatief toe. Voor 2024 hebben we dezelfde opzet gehanteerd. In het verlengde hiervan is in december 2024 een brief in reactie op de motie 'Grip op de gemeente' (raadsbesluit 13 november 2023) naar de raad gestuurd. In deze brief is toegelicht hoe, in overleg met de auditcommissie, uitvoering aan de motie wordt gegeven door o.a. meer te toetsen en sturen op indicatoren in nieuw beleid en P&C producten zoals de MTR en de begroting. Hier wordt momenteel ambtelijk uitvoering aan gegeven, o.a. met een Gids voor Beleid.

Goedkeurende verklaring

De accountant (PwC) heeft een goedkeurende verklaring afgegeven voor de getrouwheid van de jaarrekening en voor de rechtmatigheid van de specifieke uitkering. U ontvangt na afronding van de controle van PwC het Accountantsverslag 2024. In dit verslag zijn de uitkomsten van de controle opgenomen. Wij hebben inmiddels kennis genomen van de conceptversie van het accountantsverslag. Dit verslag geeft geen aanleiding tot een inhoudelijke reactie.

Brede Welvaartsmonitor en Trends in beeld

De gemeente verzamelt veel cijfers. Deze data gebruiken we voor het opstellen van zowel de rapportage Trends in beeld als de Brede Welvaartsmonitor. Jaarlijks ontving u deze informatie als bijlage. Nu kunt u de rapportage [Trends in beeld](#) online inzien. Hierin rapporteren we uitgebreid over ontwikkelingen in Leeuwarden (over langere periode) en de effecten van gevoerd beleid op programmaonderdelen. Ook de cijfers onder de [Brede Welvaartsmonitor](#) (bijlage G) zijn online terug te vinden.

Vervolgacties op hoofdlijnen

- Technisch vragenuur (18 juni 2025)
- Informatieve sessie (25 juni 2025)
- Raadsdebat over de jaarstukken (2 juli 2025)
- Besluitvorming door raad over de jaarstukken (9 juli 2025)
- Het college verstuurt de vastgestelde jaarstukken vóór 15 juli 2025 naar gedeputeerde staten van de provincie Fryslân.

Leeuwarden, 20 mei 2025,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

Blad 5

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*